

Europa bez granica

Schengenski prostor

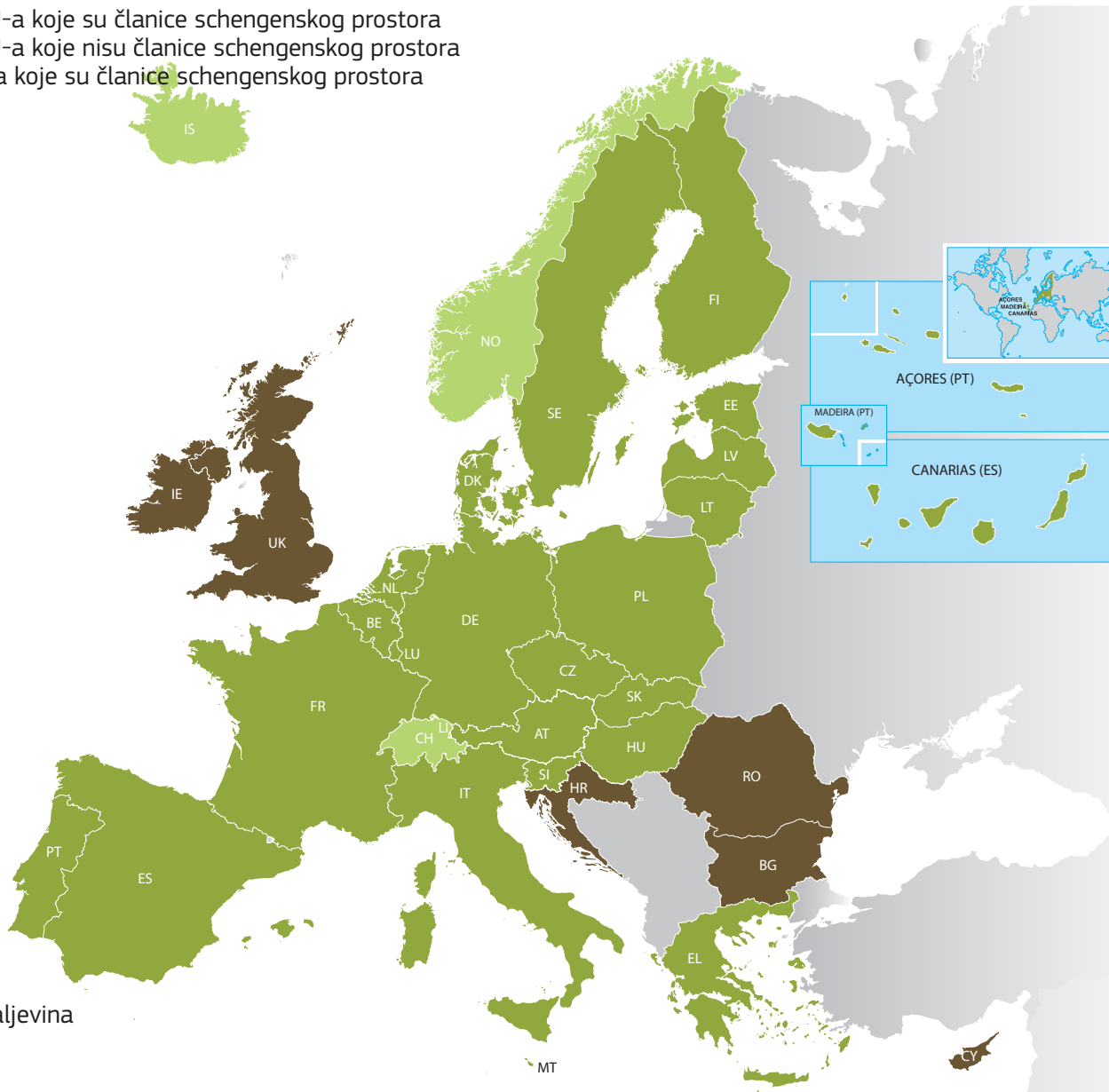

Migracije
i unutarnji
poslovi

Schengenski prostor

- države članice EU-a koje su članice schengenskog prostora
- države članice EU-a koje nisu članice schengenskog prostora
- države izvan EU-a koje su članice schengenskog prostora

AT	Austrija
BE	Belgija
BG	Bugarska
CH	Švicarska
CY	Cipar
CZ	Češka
DE	Njemačka
DK	Danska
EE	Estonija
EL	Grčka
ES	Španjolska
FI	Finska
FR	Francuska
HR	Hrvatska
HU	Mađarska
IE	Irska
IS	Island
IT	Italija
LI	Lihtenštajn
LT	Litva
LU	Luksemburg
LV	Latvija
MT	Malta
NL	Nizozemska
NO	Norveška
PL	Poljska
PT	Portugal
RO	Rumunjska
SE	Švedska
SI	Slovenija
SK	Slovačka
UK	Ujedinjena Kraljevina

Napomena: Schengenski prostor posljednji je put proširen 19. prosinca 2011., kada mu se pridružio Lihtenštajn.

Europa bez granica:

Schengenski prostor

Priča je počela 1985. kada je pet država EU-a odlučilo ukinuti unutarnje granične kontrole – rođen je schengenski prostor. Na kontinentu na kojem su narodi nekad prolijevali krv kako bi obranili svoja državna područja, danas granice postoje samo na zemljovidima. Europljani svake godine ostvaruju gotovo 1,25 milijardi putovanja u schengenskom prostoru. Europa bez unutarnjih granica donosi velike koristi gospodarstvu u cjelini, što upućuje na to koliko je schengensko postignuće opipljivo, popularno i uspješno te koliko je važno za naše svakodnevne živote i za naša društva. Moramo očuvati i osnažiti to zajedničko postignuće.

Za uklanjanje granica, osiguravanje sigurnosti i izgradnju povjerenja bile su potrebne godine nakon dva razarajuća svjetska rata. Stvaranje schengenskog prostora jedno je od najvećih postignuća EU-a i neponištivo je. Europa je danas manja zbog slobode kretanja koje nas ujedinjuje. Uživajte u tom pravu i čuvajte ga. Uskočite u vlak, sjednite u auto i posjetite susjede. Sve je to moguće bez razmišljanja o granicama.

Sretan put!

Dimitris Avramopoulos,
povjerenik za migracije,
unutarnje poslove i građanstvo

Schengenski prostor

U schengenskom prostoru zajamčena su neograničena putovanja unutar državnog područja 26 zemalja, u kojima živi više od 400 milijuna građana.

Prostor bez unutarnjih graničnih kontrola

Schengenski prostor trenutno se sastoji od 26 europskih zemalja (od kojih su 22 države članice EU-a): Austrija, Belgija, Češka, Danska, Estonija, Finska, Grčka, Francuska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Slovenija, Slovačka, Španjolska i Švedska, zajedno s Islandom, Lihtenštajnom, Norveškom i Švicarskom.

Biti dio prostora bez unutarnjih graničnih kontrola za te države znači sljedeće:

- one ne provode granične kontrole na svojim unutarnjim granicama (tj. granicama između dviju država članica schengenskog prostora),
- one provode usklađene kontrole na svojim vanjskim granicama (tj. granicama između države članice schengenskog prostora i države koja nije članica

schengenskog prostora) na temelju jasno definiranih kriterija.

Zato državljani EU-a i državljani zemalja koje nisu članice EU-a mogu slobodno putovati unutar schengenskog prostora i prolaze provjere samo kada prelaze vanjsku granicu.

Bugarska, Hrvatska, Cipar, Irska, Rumunjska i Ujedinjena Kraljevina članice su EU-a koje nisu ili još nisu dio schengenskog prostora. To znači da se let iz jedne od tih država u državu članicu schengenskog prostora smatra inozemnim letom i podliježe graničnim kontrolama. Međutim, građani EU-a imaju pravo na slobodno kretanje kada putuju unutar EU-a bez obzira na to je li njihova država dio schengenskog prostora ili ne. Kada ulaze u državu članicu EU-a koja nije dio schengenskog prostora, građani EU-a u načelu prolaze minimalne kontrole, čija je svrha provjeriti njihov identitet na temelju putnih isprava (putovnica ili osobna iskaznica).

Na unutarnjim granicama...

... ne prolazite granične kontrole.

... države članice schengenskog prostora moraju ukloniti sve prepreke nesmetanom protoku cestovnog prometa, kao što su nepotrebna ograničenja brzine.

... mogu se provoditi policijske provjere, ali samo na temelju policijskih informacija o mogućim prijetnjama javnoj sigurnosti ili sumnje na prekogranični zločin.

... kontrole se mogu provoditi u lukama i zračnim lukama, ali samo radi provjere toga je li osoba stvarni nositelj karte.

Ako mislite da ste bili podvrgnuti nezakonitim kontrolama na unutarnjoj granici, možete podnijeti pritužbu Europskoj komisiji: http://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/make_a_complaint_hr.htm

Pristupanje schengenskom prostoru

Kako bi mogle pristupiti schengenskom prostoru, države članice schengenskog prostora morale su dokazati da su sposobne:

- preuzeti odgovornost za kontrolu vanjskih granica prostora u ime drugih država članica schengenskog prostora i za izdavanje ujednačenih viza za kratkotrajni boravak (schengenske vize),
- učinkovito surađivati s drugim državama članicama schengenskog prostora kako bi održale visoku razinu sigurnosti nakon ukidanja unutarnjih granica,
- primjenjivati skup schengenskih pravila, kao što su pravila o kontrolama na kopnu, moru i u zraku, izdavanje viza, policijska suradnja i zaštita osobnih podataka,
- povezati se na Schengenski informacijski sustav (SIS) i Vizni informacijski sustav (VIS) i upotrebljavati ih.

U državama članicama schengenskog prostora provode se redovite evaluacije kako bi se provjerilo primjenjuju li ispravno pravila schengenskog prostora.

Sigurni prostor

Kako bi osigurale sigurnost unutar prostora bez granica, države članice schengenskog prostora razmjenjuju informacije u cilju borbe protiv prekograničnog kriminala i terorizma. Povećale su policijsku suradnju, posebno putem potjera, prekograničnog nadzora, osnivanja zajedničkih policijskih centara i timova te uporabom SIS-a.

Potjera znači da policijski djelatnici iz jedne države članice schengenskog prostora koji ulove zločince pri počinjenju teških kaznenih djela mogu progoniti počinitelje preko granice i pritvoriti ih na državnom području druge države članice schengenskog prostora.

Prekograničnim nadzorom policijskim se djelatnicima omogućuje da nastave svoj nadzor nad sumnjivim zločincima i s druge strane unutarnjih granica schengenskog prostora.

Države članice schengenskog prostora dosad su osnovale, u okviru vidljive strukture pojačane suradnje, oko 50 centara za bilateralnu ili multilateralnu policijsku suradnju u Europi te velik broj zajedničkih timova. Time se omogućuje brza razmjena informacija na regionalnoj razini i brze reakcije na neposredne prijetnje u graničnim regijama.

Schengenskim pravilima i dalje se dopušta nacionalnim nadležnim tijelima da iznimno i privremeno ponovno uvedu kontrole na unutarnjim granicama u slučaju ozbiljne prijetnje sigurnosti ili ozbiljnih nedostataka na vanjskim granicama kojima se može ugroziti opće funkcioniranje schengenskog prostora.

Kako bi olakšao zakonita putovanja i pritom očuvao potrebnu razinu sigurnosti, EU svojim državama članicama osigurava financijska sredstva putem dijela Fonda za unutarnju sigurnost namijenjenog za granice. U razdoblju 2014. – 2020. dostupno je ukupno 2,76 milijardi EUR za jačanje upravljanja i kontrole na vanjskim granicama u cilju boljeg rješavanja problema nezakonitih migracija i unaprjeđenja obrade zahtjeva za schengenske vize. Osim toga, u cilju jačanja policijske suradnje i razmjene informacija u samom schengenskom prostoru, EU osigurava 1 milijardu EUR iz dijela Fonda za unutarnju sigurnost namijenjenog za policiju.

© Europska unija

Schengenski informacijski sustav (SIS)

Schengenski informacijski sustav (SIS) uspostavljen je kao pomoć za održavanje unutarnje sigurnosti u državama članicama schengenskog prostora u nedostatku unutarnjih graničnih kontrola. Riječ je o velikom informacijskom sustavu kojim se omogućuje policiji, tijelima za migracije, pravosudnim i ostalim tijelima da unose i čitaju upozorenja o nestalim osobama, o osobama ili predmetima povezanim s kaznenim djelima i s državljanima država izvan EU-a koji ne smiju ući u schengenski prostor niti boraviti u njemu. U tom je smislu SIS kamen temeljac suradnje u području provedbe zakona. Njime se istovremeno u velikoj mjeri pridonosi zaštiti vanjske granice schengenskog prostora.

Pravo na pristup SIS-u

Svaka osoba ima pravo pristupiti vlastitim osobnim podacima u SIS-u i tražiti ispravak ili brisanje tih podataka.

Ako ste državljanin države koja nije članica EU-a, zahtjev možete uputiti konzulatu bilo koje države članice schengenskog prostora. Ako ste državljanin države članice schengenskog prostora, zahtjev možete uputiti izravno nacionalnom tijelu nadležnom za izdavanje upozorenja ili neizravno putem nacionalnih tijela za zaštitu podataka.

Više informacija o traženju pristupa svojim podacima možete pronaći u smjernicama na internetskim stranicama Europskog nadzornika za zaštitu podataka: <https://secure.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps/Supervision>.

Schengenski prostor okružuje 42 673 km morskih granica i 7 721 km kopnenih granica

Područje sa zajedničkom vanjskom granicom

Države članice schengenskog prostora imaju zajedničku vanjsku granicu za koju su, s obzirom na to da nema unutarnjih graničnih kontrola, odgovorne zajedno radi osiguranja sigurnosti u schengenskom prostoru. Međutim, učinkovita kontrola vanjske granice ne znači da je Europa postala „tvrđava“. S druge strane, za europska gospodarstva vrlo je važno poticati poslovna putovanja i turizam. Vanjska granica mora također ostati otvorena osobama koje dolaze radi posla ili bježe od rata i progona.

Državljanima određenih država izvan EU-a potrebna je viza za ulazak u schengenski prostor. Države članice schengenskog prostora imaju zajednička pravila za izdavanje schengenskih viza za kratkotrajni boravak koje su valjane u cijelom

schengenskom prostoru. Na temelju tih viza osoba može boraviti i putovati na državnim područjima država članica schengenskog prostora najviše 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana.

Pravila o schengenskom prostoru uključuju i režim prometa na lokalnim granicama kojim se državljanima susjednih zemalja izvan EU-a koji žive blizu granice se olakšava ulazak u schengenski prostor. Države članice schengenskog prostora mogu sklopiti sporazume sa svojim susjednim državama izvan EU-a kojima se stanovnicima u blizini granica koji često imaju potrebu prijeći u schengenski prostor dopušta da to učine bez potrebe za redovitim graničnim kontrolama ili bez potrebe za posjedovanjem schengenske vize.

Patrolni čamac Rio Tambre španjolske civilne garde, koji patrolira u blizini španjolskog Kanarskog otoka Gran Canarije. Taj je čamac financiran iz Fonda za vanjske granice EU-a.

Članovi norveške vojne granične straže, pod nadzorom policije iz okruga Ostfinnmark, patroliraju granicom s Rusijom u blizini grada Kirkenesa u sjevernoj Norveškoj. Policijske motorne sanjke te dio odjeće i opreme financiraju se iz Fonda za vanjske granice EU-a.

Na vanjskoj granici...

... državljani država članica EU-a u načelu prolaze minimalne kontrole radi provjere njihova identiteta na temelju putnih isprava.

... osobe koje nisu državljani država članica EU-a moraju pokazati valjanu putnu ispravu i vizu, ako je potrebna, ili dozvolu boravka te dokumente u kojima je obrazložena svrha njihova boravka, te dokazati da imaju dovoljno financijskih sredstava da se mogu uzdržavati za vrijeme svojeg boravka.

Jeste li znali...

... redovito ažuriran popis zemalja čiji državljani moraju imati vizu za ulazak u schengenski prostor nalazi se na internetskim stranicama Glavne uprave za migracije i unutarnje poslove:

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/borders-and-visas/visa-policy/index_en.htm

... zahtjev za izdavanje schengenske vize mora se podnijeti u konzulatu države članice schengenskog prostora koja je glavno odredište, a koji može također dati detaljne informacije o postupku podnošenja zahtjeva.

Koliko dugo možete ostati u schengenskom prostoru sa schengenskom vizom ili bez nje?

Ako niste sigurni koliko još dana možete ostati u schengenskom prostoru, izračunajte preostali broj dana pomoću kalkulatora za vizu za kratkotrajni boravak: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/index_en.htm

Vizni informacijski sustav (VIS)

Vizni informacijski sustav (VIS) je IT sustav koji povezuje konzulate država članica schengenskog prostora u državama izvan EU-a, nadležna nacionalna tijela i sve granične prijelaze država članica schengenskog prostora. Njime se tijelima za izdavanje viza država članica schengenskog prostora omogućuje da razmjenjuju informacije o zahtjevima za vize, graničnim djelatnicima da uporabom biometrijskih podataka (npr. otisaka prstiju) provjere je li osoba koja pokazuje vizu njezin zakoniti nositelj, a nadležnim tijelima da identificiraju osobe koje se u schengenskom prostoru nalaze bez isprava ili s lažnim ispravama. VIS također upotrebljavaju nadležna tijela za azil.

Što schengenski prostor znači da putnike?

Europljani svake godine ostvaruju gotovo 1,25 milijardi putovanja u schengenskom prostoru

Što ako sam iz države članice EU-a?

Francesca je studentica iz Italije koja sanja o tome kako će s prijateljima posjetiti Švedsku. Već je kupila svoju kartu za vlak, ali ne zna koje su joj putne isprave potrebne i treba li obaviti posebne pravne formalnosti. Kao državljanka države članice EU-a, Francesca ima pravo ući u sve države članice EU-a s valjanom putovnicom ili osobnom iskaznicom, ali neće ih morati pokazati kada putuje unutar schengenskog prostora. Međutim, mora sa sobom nositi valjanu putovnicu ili osobnu iskaznicu jer nadležna tijela mogu tražiti od nje da dokaže svoj identitet.

Peter je Austrijanac. Želi putovati u Norvešku, ali nije siguran primjenjuju li se na Norvešku ista pravila o vizama i putovnicama kao i na države članice EU-a. Iako Norveška nije dio EU-a, ona je članica schengenskog prostora i primjenjuje pravila slobode kretanja. Zato će Peter morati nositi samo valjanu putovnicu ili osobnu iskaznicu kako bi mogao dokazati svoj identitet ako netko to zatraži od njega.

Danuta je Poljakinja koja radi u Bruxellesu. Sljedeći mjesec ima poslovni sastanak u Varšavi, njezinu rodnom gradu u kojem žive njezini roditelji. Željela bi sa sobom povesti svoje dijete Ewu kako bi ona provela vrijeme s njezinim roditeljima. Kao građanke EU-a, Danuta i Ewa imaju pravo putovati bilo kamo unutar EU-a i schengenskog prostora. Njihovo pravo ne ovisi o njihovim okolnostima, odnosno putuju li iz osobnih ili poslovnih razloga. Danuta se samo mora pobrinuti da ona i Ewa imaju svaka svoju putovnicu ili osobnu iskaznicu.

Angel je Španjolac. Svaki mjesec putuje u Bugarsku kako bi posjetio svoju djevojku. Iako je Bugarska članica EU-a, još nije dio schengenskog prostora – to je slučaj i s pet drugih država članica EU-a (Hrvatska, Cipar, Irska, Rumunjska i Ujedinjena Kraljevina). To znači da će pri ulasku i izlasku iz Bugarske Angel morati pokazati svoju putovnicu ili osobnu iskaznicu i proći uobičajene, minimalne granične kontrole koje se primjenjuju na građane EU-a.

Jeste li znali...

... praktične informacije o putovanju u Europi dostupne su na portalu Vaša Europa: ec.europa.eu/youreurope

... kontaktni centar Europe Direct odgovara na pitanja telefonom (00800 67891011) i e-poštom: europa.eu/europedirect

Gotovo 16 milijuna schengenskih viza izdano je 2014. putnicima koji dolaze izvan EU-a u schengenski prostor

Što ako sam iz države koja nije članica EU-a?

Martine je studentica iz Kanade koja je dobila stipendiju na temelju koje će moći provesti dva mjeseca na Sveučilištu Sorbonne u Parizu radi istraživanja za svoj diplomski rad. Prije povratka u Kanadu, željela bi tri tjedna putovati po Grčkoj, Španjolskoj i Italiji. Budući da je građanka države koja nije članica EU-a, Martine može ulaziti u schengenski prostor i putovati po njemu do 90 dana ako ispunji određene uvjete. Najprije, mora imati valjanu putovnicu. Mora također moći dokazati svrhu svojeg putovanja, da ima sredstva za život u Europi za vrijeme planiranog trajanja boravka i da je već kupila povratnu kartu (ili da ima dovoljno novca da je kupi). Budući da je kanadska državljanka, na Martine se ne primjenjuje zahtjev za vizu za kratkotrajni boravak (schengenska viza).

Punjit je iz Indije. Planira provesti praznike posjećujući nekoliko država članica schengenskog prostora: Grčku, Španjolsku, Francusku i Italiju. U Europi će boraviti mjesec dana. Punjitu je za odlazak u Europu potrebna viza za kratkotrajni boravak jer se Indija nalazi među onim državama koje nisu članice EU-a i čiji državljani moraju imati vizu kada prelaze vanjsku granicu schengenskog prostora. Budući da Punjit nema glavno odredište, trebao bi zatražiti vizu u veleposlanstvu ili konzulatu države EU-a u kojoj će boraviti najdulje. Ako u različitim državama članicama schengenskog prostora bude boravio jednako dugo, zahtjev za vizu trebao bi podnijeti u konzulatu države ulaska u schengenski prostor. Dobivena viza omogućit će mu kretanje schengenskim prostorom.

Hisham je Tunizanin. Živi u Njemačkoj i praznike provodi s roditeljima u Tunisu. Na povratku bi želio posjetiti brata u Portugalu. Ima valjanu dozvolu boravka izdanu u Njemačkoj, koja je članica schengenskog prostora. Zbog svoje dozvole boravka i ako ima valjanu putnu ispravu, ne mora tražiti schengensku vizu. Kao državljanin države koja nije članica EU-a, Hisham može ući u Portugal, koji jest država članica

schengenskog prostora, radi kratkog boravka bez vize ako jednostavno pokaže svoju putovnicu i dozvolu boravka koju je izdala Njemačka. Kad bi imao dozvolu boravka koju je izdala jedna od država članica EU-a koja nije članica schengenskog prostora, ne bi mogao ući u schengenski prostor bez vize za kratkotrajni boravak.

Solinas je iz Bolivije. Željela bi se preseliti u Španjolsku jer je pronašla posao u Madridu. Budući da Solinas planira boraviti u Madridu dulje od 90 dana, potrebna joj je viza za dugotrajni boravak ili dozvola boravka. Za neke kategorije radnika, kao što su stručni radnici ili istraživači, u zakonodavstvu EU-a propisani su zahtjevi koje moraju ispunjavati osobe koje nisu državljani jedne od država članica EU-a kako bi mogle boraviti i raditi u EU-u. Za kategorije radnika koje nisu uređene zakonodavstvom EU-a, države članice schengenskog prostora moraju utvrditi svoje zahtjeve za izdavanje viza za dugotrajni boravak i dozvola boravka.

Stvaranje schengenskog prostora počelo je 1985., kada je pet država potpisalo Schengenski sporazum, u kojem je utvrđeno postupno ukidanje kontrola na zajedničkim granicama. Sporazum je 1990. nadopunjen Konvencijom o provedbi Schengenskog sporazuma, u kojoj je utvrđeno konačno ukidanje unutarnjih graničnih kontrola te niz potrebnih pratećih mjera. Konvencijom su pojačane kontrole na vanjskim granicama, utvrđeni su postupci za izdavanje ujednačenih viza, uspostavljen je Schengenski informacijski sustav (SIS), povećana je policijska suradnja na unutarnjim granicama i pojačane su aktivnosti protiv trgovine drogom.

Ključni datumi

Schengenski sporazum dobio je ime po malom selu u Luksemburgu koje se nalazi na mjestu na kojem se njegove granice spajaju s granicama Njemačke i Francuske. Schengenska suradnja, koja je počela kao inicijativa između vlada, sada je ugrađena u zakone i pravila EU-a

Lipanj 1985.

Schengenski sporazum potpisale su Belgija, Njemačka, Francuska, Luksemburg i Nizozemska

Lipanj 1990.

Konvenciju o provedbi schengenskog sporazuma potpisale su Belgija, Njemačka, Francuska, Luksemburg i Nizozemska

Ožujak 1995.

Konvencija je stupila na snagu i ukinute su granične kontrole između Belgije, Njemačke, Španjolske, Francuske, Luksemburga, Nizozemske i Portugala (Španjolska i Portugal potpisale su Sporazum 1991.)

Listopad 1997.

Ukinute su granične kontrole s Italijom (Sporazum potpisan u studenome 1990.)

Prosinac 1997.

Ukinute su granične kontrole s Austrijom (Sporazum potpisan u travnju 1990.)

14. lipnja 1985. – Schengenski sporazum, koji su potpisali Wim van Eekelen (NL), Robert Goebbels (LU), Catherine Lalumière (FR), Waldemar Schreckenberger (DE) i Paul Keersmaecker (BE).

Svibanj 1999.

Ugovorom iz Amsterdama schengenska suradnja ugrađena je u pravni okvir EU-a

Siječanj 2000.

Ukinute su granične kontrole s Grčkom (Sporazum potpisan u studenome 1992.)

Ožujak 2001.

Ukinute su granične kontrole s Danskom, Finskom, Švedskom, Islandom i Norveškom (Sporazumi potpisani u studenome 1996.)

Prosinac 2007.

Ukidanje graničnih kontrola na kopnu i moru s Češkom, Estonijom, Latvijom, Litvom, Mađarskom, Maltom, Poljskom, Slovenijom i Slovačkom

Ožujak 2008.

Ukidanje graničnih kontrola u zračnim lukama s Češkom, Estonijom, Latvijom, Litvom, Mađarskom, Maltom, Poljskom, Slovenijom i Slovačkom

Prosinac 2008.

Ukidanje kopnenih graničnih kontrola sa Švicarskom (Sporazum potpisan u listopadu 2004.)

Ožujak 2009.

Ukidanje graničnih kontrola u zračnim lukama u Švicarskoj

Prosinac 2011.

Ukidanje graničnih kontrola s Lihtenštajnom (Sporazum potpisan u veljači 2008.)

Kakvi su planovi za budućnost?

EU trenutačno radi na programu „Pametne granice” za vanjsku granicu. On se sastoji od sustava ulazak/izlazak kojim će se poboljšati prekogranične kontrole i suzbijati nezakonite migracije, čime će se olakšati prelaženje granica osobama koje često putuju i koje su prošle prethodnu provjeru.

EU također radi na izmjenama postupka izdavanja viza u cilju boljeg povezivanja s drugim područjima politika, kao što je turizam, te daljnjeg olakšanja postupaka za osobe koje često putuju. Također se razmatra uvođenje nove vrste viza, „vize za proputovanje”, kojom bi se osobi omogućilo da boravi na državnom području dviju ili više država članica schengenskog prostora u razdoblju duljem od 90 dana, ali ne dulje od godine (uz mogućnost produljenja za dodatnih godinu dana).

Više informacija...

... o schengenskim zakonima i pravilima nalazi se na internetskim stranicama Glavne uprave za migracije i unutarnja pitanja: ec.europa.eu/home-affairs/doc_centre/borders/borders_schengen_en.htm

... o zakonima i pravilima država članica EU-a o migracijama nalazi se na Portalu EU-a za useljavanje: ec.europa.eu/immigration

ec.europa.eu/home-affairs

ec.europa.eu/commission/2014-2019/avramopoulos

Pratite nas na Twitteru:

@EUHomeAffairs

@Avramopoulos

Ured za publikacije

Print	ISBN 978-92-79-46084-5	doi:10.2837/493510
PDF	ISBN 978-92-79-46133-0	doi:10.2837/617148